

NYHEDSBREV FRA FAGKONSULENTEN

Nyhedsbrevene har til formål at informere om danskfaget på stx og hf. Dette nummer har følgende indhold:

- Regionalmøder i skoleåret 2011-2012
- Mundtlig eksamen i dansk
- Artikel om det sproglige stofområde
- Nye censorer til SRP og SSO med dansk
- Nye lærer- og censorvejledninger i skriftlig dansk på stx og hf
- Skriftlig eksamen 2011

Regionalmøder i skoleåret 2011-2012

I samarbejde med Daneklærerforeningens regioner afholdes i dette skoleår 5 møder, hvor alle er velkomne. Møderne vil typisk indledes med et danskfagligt oplæg af en ekstern oplægsholder. Herefter vil der være møde med fagkonsulenten, som vil orientere om aktuelle fokusområder i faget. Derudover vil mødet fokusere på problemfelter og udfordringer, afstemt efter de fremmødtes ønsker.

En samlet oversigt over arrangementerne kan findes på Daneklærerforeningens hjemmeside.¹ Nærmere oplysninger om program og tilmelding vil desuden blive formidlet via regionsrepræsentanterne. Det er muligt at fremsende ønsker til fokuspunkter for den del af arrangementet, hvor fagkonsulenten er til stede.

28.10.2011: København
Ingrid Jespersens skole

23.11.2011: Silkeborg
Silkeborg Gymnasium

18.01.2012: Greve
Greve Gymnasium

09.02.2012: Syddjyland
(skole annonceres senere)

14.03.2012: Aalborg
Nørresundby Gymnasium

1

<http://mit.dansklf.dk/Kurser/Gymnasiet.aspx?fi=1&Coursetype=Sektionen%20for%20stx%20og%20hf&=Sektionen%20for%20hhx,%20htx%20og%20eud>

Mundtlig eksamen i dansk

Der har i dette års eksamensperiode været nogle henvendelser, der giver anledning til at uddybe de oplysninger, som allerede er at finde i undervisningsvejledningen for dansk på stx og hf samt i dokumentet "God eksamensskik", som findes på danskfagets emu-side. Det drejer sig om **anvendelsen af kendt og ukendt tekst i eksamensspørgsmålene**.

Som bekendt skal der indgå ukendt tekstmateriale i alle spørgsmål. Vejledningen formulerer forholdet mellem kendt og ukendt tekstmateriale således;

Det vedlagte prøvemateriale kan bestå af såvel kendte som ukendte tekster, men mindst én tekst skal være ukendt. Ved inddragelse af kendte tekster i eksamensspørgsmålet er det vigtigt, at der ikke bliver tale om ren reproduktion af analytiske og fortolkningsmæssige pointer fra undervisningen. Eksaminanden skal ud over at kunne dokumentere faglig viden opnået i undervisningen tillige kunne anvende denne viden metodisk i nye faglige sammenhænge, herunder i forbindelse med behandlingen af ukendte tekster.

I forlængelse af ovenstående er det vigtigt, at den ukendte tekst gøres til genstand for analyse. Det er derfor ikke en mulighed, at eksaminanden opfordres til at analysere og fortolke en kendt tekst, mens der efterfølgende blot perspektiveres til den ukendte. For at markere, at den ukendte tekst er central, opfordres man til at vælge en af følgende varianter, hvis kendte tekster indgår i spørgsmålet:

- Den ukendte tekst bruges i analysen, mens der perspektiveres til den kendte tekst
- Der bedes om en sammenlignende analyse af kendt og ukendt tekst, men med hovedvægten på den ukendte.

Omfanget af tekstmaterialet må ikke overskride 8 normalsider eller 12 minutters afspillet tekst. *Dette gælder også, når der indgår kendt tekstmateriale i spørgsmålet.* Det er med andre ord ikke tilladt at bede eleven om at perspektivere til en hel roman, læst på klassen. I stedet må en del af de 8 sider bestå af et uddrag fra den pågældende roman. Alternativt kan man bede om en selvvalgt perspektivering til kendte tekster.

Apropos omfang. Der er i danskfaget ikke en nedre grænse for, hvor lidt tekst (trykt eller afspillet) et spørgsmål kan bestå af. I vejledningen fremgår det, *at tekstens genre, sværhedsgrad og kompleksitet må spille en central rolle. Man skal med andre ord ved udformningen af eksamensspørgsmålet tage højde for, hvad der med rimelighed kan forlanges behandlet i løbet af ca. en times forberedelse.* Her sigtes især til den øvre grænse. Men det er klart, at der omvendt også skal være tilstrækkeligt materiale til 60 minutters forberedelse og et fag på A-niveau.

Når eleverne trækker et nummer på et spørgsmål, skal det foregå med udgangspunkt i identiske stykker papir eller lignende, så der ikke er tvivl om, at spørgsmålene ikke kan identificeres på baggrund af papirets udformning.

På given foranledning skal det endvidere understreges, at *Undervisningsbeskrivelserne* skal være udformet på en måde, så censor ikke bringes i tvivl om:

- Hvilke tekster, der er læst på holdet
- Hvilke individuelle værker, eksaminanderne har arbejdet med (kan også fremgå i en selvstændig fil)
- Hvor de obligatoriske forløb og det obligatoriske antal værker er afviklet.

Artikel om det sproglige stofområde på og stx og hf

I Dansk Noter (1/2011) bragtes en artikel om det sproglige stofområde i danskfagene på stx og hf. Artiklen er udarbejdet af Maja Bødtcher-Hansen og undertegnede. Den indeholder en udfoldelse af stofområdets indhold og eksempler på eksamensspørgsmål i forlængelse af indholdet.

Artiklen findes udover i Dansk Noter også på danskfagets side på emu.

Nye censorer til SRP og SSO med dansk

Der er løbende behov for nye censorer til henholdsvis SRP- og SSO-besvarelser med dansk. Rettenormen er 120 minutter pr. besvarelse til statens timeløn. Skulle man være interesseret i at blive beskikket som skriftlig censor, bedes man i første omgang få grønt lys fra rektor. Derefter sender man en mail til susan.mose@udst.dk med oplysninger om navn, ansættelsesskole og eventuelt ønske om at censurere enten SRP eller SSO.

Ny lærer- og censorvejledninger til skriftlig dansk på stx og hf

D. 26/4-2011 modtog alle institutioner en mail med en ny vejledning til skriftlig dansk på stx: *Skriftlig dansk på stx - vejledning for lærere og censorer*. Det er den justerede læreplan, der er udgangspunktet for vejledningen. Først fra maj 2013 går alle elever til skriftlig prøve i dansk på stx i forlængelse af denne læreplan. Frem til dette tidspunkt er både den gamle læreplan og den justerede læreplan udgangspunktet for den centralt stillede skriftlige prøve. Men lærere og censorer kan med fordel allerede nu lade sig inspirere af denne vejledning - også i relation til elever, der følger den gamle læreplan. På opfordring indeholder vejledningen mange autentiske elevbesvarelser, som bedømmes med udgangspunkt i vurderingskriterierne og karakterbeskrivelserne for den skriftlige prøve i dansk på stx.

Til maj 2012 skal alle hf-kursister til eksamen efter den justerede læreplan. Derfor er vejledningen for skriftlig dansk på hf blevet justeret - og ved samme lejlighed omdøbt til *Skriftlig dansk på hf - vejledning til lærere og censorer*. Som det er tilfældet med stx-vejledningen, indeholder dokumentet autentiske besvarelser, som bedømmes med udgangspunkt i vurderingskriterierne i den justerede læreplan.

Filerne ligger på danskfagets side på emu. Vær før udskrivning opmærksom på, at dokumenterne er lange.

Skriftlig eksamen 2011

Evalueringsrapporterne for prøverne i skriftlig dansk på stx (inkl. it-forsøget) og hf er nu færdige. Disse rapporter ligger på danskfagets side på emu. Rapporterne hedder *Råd og vink 2011*. Her kan man udover karakterstatistik læse om censorernes evalueringer af prøvesættene og elevernes faglige niveau. Endvidere bringes råd og vink til den daglige undervisning samt til de skriftlige censorer.

Censorerne indsender hvert år eksempler på formuleringer fra eksaminandernes skriftlige besvarelser, som af den ene eller anden grund får dansklæreren til at trække på smilebåndet. Nedenfor bringes et udsnit af de indsendte citater:

STX

Jacobsen har gjort brug af en kombineret fortæller, da han springer meget i handlingen. Altså har vi en hoppefortæller. Hvis vi skal lave en perspektivering til perioden og J.P. Jacobsens tid, så kan jeg nævne, at den dygtige forfatter virkelig har gjort sig et gennembrud i perioden. Han har anvendt æstetikken til at beskrive kvinden, pigen og omgivelserne i eventyret, hvilket giver teksten liv og dyd. Jacobsen har sine karakteristikker helt i orden, hvilket kan sammenlignes med ham selv. Han var personen som kendte sig selv rigtig godt og grundigt. Han kendte sit temperament, hvilket også kan mærkes i eventyret.

Man kan nemt komme til at tænke på, om den kost overhovedet har virket til at starte med (To Verdener)

Selvom de i båden ikke har den store viden omkring phønicierne, mener en af dem, at de ikke skal forbigås. (To Verdener)

Ud fra tekstens beskrivelse kan vi forestille os en kvinde cirka i middelalderen, da vi hører hun har lodrette rynker på hendes runde pande, at hun er svag, udtværet og så fremdels (To Verdener).

Mette Moestrups digt indeholder spor af det moderne gennembrud, da det er inde omkring en af de væsentligste problemstillinger der har været gennem tiden, nemlig hudfarven."

Selvfølgelig får man også den følelse når man har kæmpet sig igennem en roman på 1274 sider om en kvinde i England i 1800-tallet og hendes affære med en gift mand. Man tænker næææ og uuuh og iiih hvor var det godt de fik hinanden, men man er nok næsten mere tilfreds med at være færdig med murstenen end dens indhold. Det mangler følelsen af 'Yes, så kan svinet fan'erne lære det'!

Der må være et eller andet, som virkelig går hende på, for hun sidder og fortæller til en musvit, at hun gerne vil finde ind til det, der gør livet allermost værd." (Landsby)

For lad os ikke håbe, at det kun er kriser, der kan tvinge solidariteten og harmonien frem blandt generationerne, og sætte fokus på løsninger der rækker udover egen interessesfære. For hvordan vander man naboens træ, når det er fældet til fordel for vejbyggeri?

Så det er altså på en måde den evindelige kamp mellem godt og ondt vi bliver bidt af. Her bliver jeg desværre nødt til at være lidt på tværs. Mange andre bøger spiler også på konflikten mellem godt og ondt, så hvorfor skulle det være et hovedelement i krimiens popularitet? – er du ikke enig eller er det bare mig?. Den skal jeg i hvert fald lige have en kop kaffe til at tygge på.

Etos bliver brugt, når han siger, at "Vi har allerede set to sæsoner ..." Det viser, at han har set showet flere gange og har erfaring i det, han siger. Desuden er Rune Lykkeberg også journalist.

En god ide, der ville kunne give unge mere magt, er hvis man sætter stemmeretten ned til 16 år og evt. mister retten igen, når man er omkring de 60-70 år. Der er selvfølgelig nogle der tænker klart, selv når de er 65, men ...

Det er ikke for ingenting, at de moderne krimier bliver omtalt "femikrimier". Når jeg tænker over det, kender jeg faktisk kun kvinder der læser denne nye type krimier ...Hvad er det så, som kvinderne søger i krimierne? Hvad er det der gør, at den moderne kvinde er optaget af denne genre? ... Den stærke kvinde ...Min mor overtalte mig til, at tage med ind og se Pigen der legede med ilden. Her har vi et typisk eksempel på den kvindelige hovedperson. En kvinde der må kæmpe sig gennem hverdagsproblemer, og kæmpe mod klamme mænd. Hun er stærk, hun er uhyre intelligent ... Et andet markant træk ved denne kvindelige hovedperson er nemlig, at hovedpersonen er lesbisk, og har meget små bryster. Forfatteren har altså lavet hende mere mandlig for, at få hende til at fremstå stærkere.

Digtets fortæller, digtets jeg, er en person med en dissideret forvirret tankegang. Som det ses, bruger jeg'et de første 19 vers på at fortælle, at landsbyen er lille og ligger ude på landet tæt ved hovedvejen (Landsby).

Samfundet er bygget på rester af gamle murbrokker og ustabil fundament, men til trods blev det alligevel en funktionel konstruktion

Ligeledes bruger Rune Lykkeberg et lykkeargument da han skriver, at X Factor dommerne lover gule og grønne skove til deres deltager, og derved får de deres nye talenter til virkelig at ville arbejde for det, og de ender med at brænde så meget for at blive kendt, at de til sidst ender i gråd og bliver forrådt af deres egen hjælpe dommer.

STX - IT

Instruktøren har i dette klip brugt en personalefortæller, modsat i de andre lange klip har han brugt en observerende fortæller og i de korte overgange, har instruktøren brugt en alvindende fortæller.

Denne vurderende påstand udlægger han med en utrolig pålidelighed.

I højest grad virker det som om at Dansk Folkeparti frygter det danske sprogs velbefindende.

..da er det forståeligt, at senmoderniteten har været en stor nød at sluge for ham (Doppler)

I stedet for skrappe lærerinder med stramt hår, er der i dag helt unge kvinder med lårkorte kjoler og synlige tatoveringer – man må der spørge sig selv: hvad er værst?

Elgen er et symbol op samfundet, som prøver at hjælpe Doppler ud af det sorte hul han er kommet i, som soveposen symboliserer (Doppler)

HF

Kim Toft Hansen formulere det således: "Det skønne viser sig ved en genremæssig enhed, en stræben efter den gode sammenhængende klassiske fortælling." Det lyder jo meget smukt, men det tror jeg aldrig selv jeg havde tænkt på. Havde du? Jeg kan sagtens følge hans tankegang, for der er da ikke noget her i verden der er mere træls end at læse en minimalistisk tekst af Helle Helle som har flere tomme pladser og huller end den ost jeg spiser til morgenmad.

En af de genrer der giver størst bevægelses frihed må være olympisk stemme...

Han bruger synsvinklerne til at komme sin fortælling til livs ved at have de samme historier fra flere vinkler og det gør historien han prøver at fortæller god og interessant og man falder ikke i søvn før teksten er slut...

Phatos appellere til modtagernes følelser som der blev fortalt i starten, her bruges der stærke virkemidler, f.eks. ord...

Det er ikke noget nyt for ham at tage en pige med hjem eller tage med hjem til en pige og få hans enegangs knald...

Der kan man aflæse deres mimik, deres kropssprog, lugt følelser og se deres tone i stemmen...

Der forekommer en smule billedsprog i novellen også. Metrikken fejler dog heller ikke noget...

New journalism er en skrivestil, som brød sammen i USA i 1960'erne...

Danmark er et ytringsfrit land, og dette udnytter journalisterne til stor tilfredsstillelse, når de sælger deres historier.

Han har haft en god aften i byen, og når det endelig skal være, kan han jo godt slutte af med et knald. Hans sociale arv har enten ikke været god nok, eller også har han ikke lyttet. (Sex)

Jeg fortælleren har en tendens til at tænke positive ting omkring kvinden og bruger flere gange ordet køn og træt."

Jeg-fortælleren er fuld og har tømmermænd. Dette viser at hovedpersonen kommer fra et lavere socialt og belastet miljø

Med ønsket om et godt skoleår!

Venlig hilsen Susan Mose
(Fagkonsulent i dansk på stx og hf)